

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Кафедра соціальної медицини, економіки та організації охорони здоров'я

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор з науково-педагогічної роботи
доц. І. І. СОЛОНИНКО

I. I. Soloninko
"31" 04 2023 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«СОЦІАЛЬНА СТОМАТОЛОГІЯ»
ВБ 1.51**

підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 221 «Стоматологія»

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри
Соціальної медицини, економіки та
організації охорони здоров'я
ЛНМУ імені Данила Галицького
(протокол № 8 від 13.06.2023 року)
Завідувач кафедри

T. G. Gutop доцент Т. Г. ГУТОР

Затверджено
профільною методичною комісією
з Профілактичної медицини
ЛНМУ імені Данила Галицького
(протокол № 4 від 15.06.2023 року)
Голова методичної комісії
з Профілактичної медицини

V. I. Fedorenko професор В. І. ФЕДОРЕНКО

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: завідувач кафедри соціальної медицини, економіки та організації охорони здоров'я, кандидат медичних наук, доцент Т. Г. ГУТОР, завуч кафедри, кандидат медичних наук, доцент О. Р. КОВАЛЬСЬКА, асистент І. М. ГЕРАСИМОВИЧ, асистент І. В. ГУПАЛО.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

ФЕДОРЕНКО В. І. – професор, доктор медичних наук, завідувач кафедри загальної гігієни з екологією Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького.

ЛЮБІНЕЦЬ О. В. – професор, доктор медичних наук, завідувач кафедри громадського здоров'я ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Соціальна стоматологія» складена відповідно до

Освітньо- професійної програми «Стоматологія»
Стандарту вищої освіти *другого (магістерського) рівня*
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 221 «Стоматологія»

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Навчальна дисципліна «Соціальна стоматологія» є курсом за вибором, яка вивчає особливості громадського здоров'я у стоматології. Методи соціальної стоматології: статистичні, демографічні, історичні, експериментальні, епідеміологічні, економічні, соціологічні, методи експертних оцінок, моделювання, прогнозування. Значення соціальної стоматології для формування охорони здоров'я.

Структура навчальної дисципліни	Кількість кредитів, годин, з них			СРС	Рік Навчання семестр	Вид контролю
	Всього	Аудиторних				
		Лекцій (год.)	Практичних занять (год.)			
«Соціальна стоматологія»	3 кредити / 60 годин	0	30	60	2-й (один семестр)	Залік

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасні принципи доказової медицини, рівні доказовості, а також закономірності популяційного здоров'я та система його охорони, включаючи стоматологічне здоров'я, його промоцію та організацію стоматологічної допомоги населенню, аналізу та оцінки основних показників стоматологічного здоров'я за окремими критеріями та у взаємозв'язку з чинниками, що на нього впливають.

Міждисциплінарні зв'язки. «Соціальна стоматологія» як навчальна дисципліна:

- ґрунтується на вивченні студентами навчальних дисциплін: історії медицини, інформатики та комп'ютерних технологій, етики, гігієни та екології, епідеміології, соціології та медичної соціології, основ економічних теорій;
- сприяє формуванню профілактичного напрямку діяльності майбутніх лікарів з урахуванням можливого впливу на стан здоров'я населення чинників різного походження, оцінки ризику при розробці комплексних медико-соціальних заходів у взаємодії з системою громадського здоров'я.
- сприяє формуванню економічного світогляду та основних компетентнісних характеристик щодо методології економічного аналізу діяльності стоматологічних закладів в сучасних умовах.

1 Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1 Мета: оволодіння необхідними знаннями, навичками і набуття компетентностей щодо дослідження, аналізу та оцінки показників здоров'я населення, організації, ресурсного забезпечення та діяльності системи охорони здоров'я, розробки з позицій доказової медицини рекомендацій з попередження і усунення шкідливого впливу чинників та з удосконалення організації стоматологічної допомоги населенню.

1.2 Основними завданнями навчальної дисципліни «Соціальна стоматологія» є:

- засвоєння закономірностей формування та методики оцінки показників здоров'я населення, у т.ч. стоматологічного;
- засвоєння теоретичних основ та методів оцінки системи охорони здоров'я, організації різних видів медичної допомоги, у т.ч. стоматологічної, забезпечення її доступності та якості;

- засвоєння методів визначення, аналізу та оцінки основних показників стоматологічного здоров'я за окремими критеріями та у взаємозв'язку з чинниками, що на нього впливають.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна.

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

- **Загальні:**

- ЗК-1 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК-2 – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК-3 – Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
- ЗК-4 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК-5 – Здатність спілкуватися англійською мовою.
- ЗК-6 – Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК-7 – Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК-8 – Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК-9 – Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК-10 – Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК-11 – Здатність працювати в команді.
- ЗК-12 – Прагнення до збереження навколишнього середовища.
- ЗК-13 – Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК-14 – Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК-15 – Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- **Спеціальні (фахові, предметні):**

- ФК-1 – Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
- ФК-2 – Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень
- ФК-4 – Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
- ФК-5 – Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
- ФК-10 – Спроможність до організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів.
- ФК-12 – Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.
- ФК-13 – Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).
- ФК-14 – Спроможність ведення нормативної медичної документації.
- ФК-15 – Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.
- ФК-16 – Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛЮ.
- ФК-17 – Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей»

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
		Зн1 – Спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної	Ум1 – Розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та	К1 –Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують,	АВ1 – Прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та

		діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи	суперечливих вимог	до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	прогнозування
		Зн2 –Критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	Ум2 –Провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності	К2 – Використання іноземних мов у професійній діяльності	АВ2 – Відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди
1	Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.	Зн2	Ум1	К1, К2	
2	Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.	Зн1	Ум1		АВ1
3	Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.	Зн2	Ум1	К1	АВ1
4	Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.	Зн1	Ум1		АВ1
5	Спроможність до організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів.	Зн1, Зн2	Ум1	К1	АВ1, АВ2
6	Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.	Зн1	Ум2	К1	АВ2
7	Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).	Зн2	Ум2		
8	Спроможність ведення нормативної медичної документації.			К1	АВ1
9	Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.	Зн2		К1, К2	АВ1, АВ2
10	Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛЮ.	Зн1	Ум1	К1	
11	Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.	Зн1		К1	АВ2

Результати навчання:

Програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

ПРН-6 – Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.

ПРН-7 – Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.

ПРН-12 – Організувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення, військовослужбовців, в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. воєнного стану, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення.

ПРН-14 – Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.

ПРН-15 – Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.

ПРН-16 – Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.

ПРН-17 – Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

ПРН-18 – Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.

ПРН-19 – Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН-20 – Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

2 Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **90 годин 3 кредити ECTS**.

Тема 1. Особливості організації стоматологічної допомоги різним соціально незахищеним групам населення.

Етапність, спеціалізація та особливості організації стоматологічної допомоги у місті та селі. Міська стоматологічна поліклініка (стоматологічне поліклінічне відділення, стоматологічний кабінет лікувально-профілактичних та інших закладів): структура, функції, лікувальна та профілактична робота. Функції та організаційна структура спеціалізованих стоматологічних 10 відділень (терапевтичного, хірургічного, ортопедичного). Стаціонарна допомога стоматологічним хворим. Стоматологічне відділення обласної (центральної міської) багатопрофільної лікарні, основні завдання, організаційна структура

Право на охорону здоров'я як складова частина соціальних прав. Система правового забезпечення охорони здоров'я в Україні. Нормативно-правове законодавство України з питань охорони здоров'я.

Тема 2. Характеристика стоматологічного здоров'я населення.

Цільові підходи до визначення поняття «здоров'я»: філософський, індивідуальний теоретичний, індивідуальний практичний, популяційний. Здоров'я населення як умовне статистичне поняття, його медичні показники: демографічні (народжуваність, смертність, середня очікувана тривалість життя); фізичного розвитку; захворюваності; інвалідності. Провідні групи чинників, що впливають на показники здоров'я: рівень і спосіб життя людей, стан навколишнього середовища, біологічні фактори, доступність і якість медичної допомоги.

Тема 3. Лікарська таємниця як морально-етична проблема сучасної стоматології.

Поняття лікарської таємниці в історичній площині та сучасності. Специфіка морально-етичного та юридичного регулювання права конфіденційності. Основні моральні моделі взаємовідносин лікарів та пацієнтів.

Тема 4. Аналіз діяльності стоматологічної служби.

Інформація про фактичний рівень і обсяг ураженості зубів і слизової порожнини рота в різних вікових групах населення. Правильний облік захворюваності і своєї діяльності, як обов'язкова умова роботи кожного працюючого лікаря-стоматолога.

Тема 5. Промоція стоматологічного здоров'я.

Поняття «промоція стоматологічного здоров'я» та його аспекти. Види, напрямки та рівні профілактики в стоматології. Розділ профілактичної роботи лікаря-стоматолога. Індекси карієсу та гігієни порожнини рота, запального процесу ясен.

Поняття «просування стоматологічного здоров'я» та його аспекти (загальнодержавний, громадський, біотичний і т. д.). Види, напрямки та рівні профілактики у стоматології. Розділ профілактичної роботи лікаря-стоматолога. Індекси карієсу і гігієни порожнини рота, запального процесу ясен.

Тема 6. Значення профілактики в забезпеченні стоматологічного здоров'я населення.

Види, напрямки та рівні профілактики в стоматології. Розділ профілактичної роботи лікаря-стоматолога. Суть санітарно-просвітницької роботи в стоматології. Індекси карієсу та гігієни порожнини рота, запального процесу ясен. Принципи, завдання та методи санітарної просвіти в стоматології.

Тема 7. Методика проведення соціологічних досліджень в медичній практиці.

Методи збирання статистичного матеріалу. Види опитувальників, їх характеристика. Маркетингові та соціологічні опитування, види запитань при анкетуванні, проблеми організації опитувань в охороні здоров'я.

Тема 8. Поширеність карієсу, його наслідки та ускладнення.

Карієс тимчасових зубів у дітей. Закономірності клінічних проявів і перебігу. Діагностика, диференційна діагностика, лікування.

Тема 9. Особливості стоматологічної допомоги окремим контингентам населення (діти, вагітні, тощо).

Організація стоматологічної допомоги міському та сільському населенню. Дитяча стоматологічна поліклініка (відділення), функції, структура, аналіз роботи. Значення стоматологічної міської (районної) поліклініки в системі медичної допомоги населенню, її завдання, функції, структура, аналіз роботи. Зміст і організація роботи лікарів-стоматологів міської (районної) поліклініки. Профілактична робота міської (районної) стоматологічної поліклініки та лікаря-стоматолога.

Тема 10. Організація стоматологічної допомоги людям літнього віку. Паліативна та хоспісна допомога.

Оцінка стану здоров'я літніх людей, її особливості. Основні тенденції організації геріатричної допомоги в світі та Україні. Лікувально-профілактичні заклади (підрозділи) та інші заклади, що надають медико-соціальну допомогу літнім людям в Україні. Паліативна та хоспісна допомога.

Тема 11. Вікові зміни та особливості захворювань ротової порожнини.

Захворювання ротової порожнини мають багато факторів ризику, які поділяються на незмінні (вік, спадковість) і змінні (спосіб життя людини, поведінка, звички). Останні піддаються нашому впливу, а отже залежать від нас самих. Основні фактори ризику виникнення захворювань ротової порожнини (нездорова їжа, тютюнопаління, вживання алкоголю, недостатні гігієна порожнини рота і догляд).

Тема 12. Шляхи передачі гепатиту В і С в стоматології.

Шляхи проникнення вірусів гепатитів В і С в організм людини при порушенні цілісності

шкірних покривів та слизових оболонок (статевим шляхом, під час пологів, хірургічних втручань, переливання крові та її компонентів, внаслідок використання нестерильних інструментів та виробів медичного призначення, під час пірсингу, татуювання, а також через засоби для дотримання особистої гігієни (зубна щітка, бритва, ножиці)).

Тема 13. Соціологічні дослідження у стоматологічній практиці.

Соціологія здоров'я. Принципи та правила проведення опитувань та анкетувань. Експертні оцінки. Рангові та лінійні методи для оцінки взаємозв'язку між показниками.

Тема 14. Використання фітозасобів в стоматології.

Основні принципи фітотерапії пародонтозу, гінгівіту, стоматиту. Особливості складання і використання зборів. Офіційні та неофіційні лікарські рослини, що використовуються в стоматології.

Тема 15. Основні вимоги до проведення анкетування.

Анкета, її структура. Контактні питання (закриті (структуровані), відкриті (неструктуровані), напіввідкриті питання).

Тема 16. Актуальні етичні проблеми стоматології на сучасному етапі.

Етичні вимоги є однією з основних умов пацієнта до стоматологічного лікування незнімними конструкціями протезів. У стоматологічній практиці значного поширення отримати 3D цифрові технології виготовлення естетичних конструкцій, програми моделювання посмішок, форми зубів.

Тема 17. Технізація стоматології: етичний аспект.

Техніка як соціальне явище. Головні різновиди техніки і медичної техніки. Етапи технізації суспільства та медицини. Характеристика основних позитивних і негативних наслідків технізації суспільства та медицини.

Етичний аспект посередництва техніки між лікарем та пацієнтом. Проблема деперсоналізації сучасної медицини. Подальша технізація і перспективи техноетики.

Тема 18. Умови порушення лікарської таємниці як соціальна необхідність.

Лікар та лікарська таємниця. Нормативно-правові акти, у яких зазначаються відомості, що становлять лікарську таємницю. Тимчасовий доступ до документів.

Тема 19. Проблема лікарської помилки.

Порушення лікарями професійних обов'язків порушень. Відповідальність за невиконання професійного обов'язку. Кримінальні та адміністративні порушення.

Тема 20. Методи санітарно-просвітницької роботи в стоматології.

Основні завдання санітарної освіти і забезпечення здоров'я. Усний, друкований, наочний і комбінований методи санітарної освіти. Кожен з них має свої форми: бесіди, лекції, відповіді на питання, уроки, семінари, ігри, розповсюдження друкованих та ілюстрованих матеріалів. Форми забезпечення здоров'я населення - це закони, рішення, постанови, інструкції.

Тема 21. Менеджмент та лідерство в стоматології і охороні здоров'я.

Основна облікова та звітна документація стоматологічних закладів. Показники діяльності лікаря-стоматолога, стоматологічної поліклініки та стоматологічного відділення стаціонару; заходи щодо раціонального використання їх ресурсів. стоматологічної поліклініки та стоматологічного відділення стаціонару.

Тема 22. Методи та засоби гігієнічного навчання та виховання населення.

Значення формування здорового способу життя для збереження та зміцнення здоров'я населення. Провідні чинники способу життя, які впливають на стан здоров'я

населення. Напрямки формування здорового способу життя. Заклади охорони здоров'я, відомства та служби, які беруть участь у формуванні основ здорового способу життя громади / людини. Завдання та зміст роботи центрів здоров'я, їх взаємодія з закладами охорони здоров'я. Основні напрямки медико-гігієнічного навчання в різних закладах охорони здоров'я. Методи та засоби медико-гігієнічного навчання та виховання населення, їх особливості.

3 Структура навчальної дисципліни

№	Назва теми	Лекції	Практичні заняття	СРС	Індивідуальна робота
1	Особливості організації стоматологічної допомоги різним соціально незахищеним групам населення.	-	3	-	-
2	Характеристика стоматологічного здоров'я населення.	-	-	5	-
3	Лікарська таємниця як морально-етична проблема сучасної стоматології.	-	3	-	-
4	Аналіз діяльності стоматологічної служби.	-	-	5	-
5	Промоція стоматологічного здоров'я.	-	3	-	-
6	Значення профілактики в забезпеченні стоматологічного здоров'я населення.	-	-	5	-
7	Методика проведення соціологічних досліджень в медичній практиці.	-	3	-	-
8	Поширеність карієсу, його наслідки та ускладнення.	-	3	-	-
9	Особливості стоматологічної допомоги окремим контингентам населення (діти, вагітні, тощо).	-	-	5	-
10	Організація стоматологічної допомоги людям літнього віку. Паліативна та хоспісна допомога.	-	-	5	-
11	Вікові зміни та особливості захворювань ротової порожнини.	-	3	-	-
12	Шляхи передачі гепатиту В і С в стоматології.	-	3	-	-
13	Соціологічні дослідження у стоматологічній практиці .	-	-	5	-
14	Використання фітозасобів в стоматології .	-	3	-	-
15	Основні вимоги до проведення анкетування .	-	-	5	-
16	Актуальні етичні проблеми стоматології на сучасному етапі.	-	-	5	-
17	Технізація стоматології: етичний аспект.	-	3	-	-
18	Умови порушення лікарської таємниці як соціальна необхідність.	-	-	5	-
19	Проблема лікарської помилки.	-	-	5	-
20	Методи санітарно-просвітницької роботи в стоматології.	-	-	5	-
21	Менеджмент та лідерство в стоматології і охороні здоров'я.	-	-	5	-
22	Методи та засоби гігієнічного навчання та виховання населення. Залік	-	3	-	-
Всього годин 90 / 3,0 кредити ECTS		0	30	60	0
Підсумковий контроль		Залік			

4 ЛЕКЦІЙНИХ ГОДИН ІЗ ДИСЦИПЛІНИ «Соціальна стоматологія» не передбачено

5 Тематичний план практичних (семінарських) занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості організації стоматологічної допомоги різним соціально незахищеним групам населення.	3
2	Лікарська таємниця як морально-етична проблема сучасної стоматології.	3

3	Промоція стоматологічного здоров'я.	3
4	Методика проведення соціологічних досліджень в медичній практиці.	3
5	Поширеність карієсу, його наслідки та ускладнення.	3
6	Вікові зміни та особливості захворювань ротової порожнини.	3
7	Шляхи передачі гепатиту В і С в стоматології.	3
8	Використання фітозасобів в стоматології.	3
9	Технізація стоматології: етичний аспект.	3
10	Методи та засоби гігієнічного навчання та виховання населення. Залік.	3
Всього		30

6 Тематичний план самостійної роботи студентів

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Вид контролю
1	Характеристика стоматологічного здоров'я населення.	5	Поточний контроль на практичних заняттях
2	Аналіз діяльності стоматологічної служби.	5	Поточний контроль на практичних заняттях
3	Значення профілактики в забезпеченні стоматологічного здоров'я населення.	5	Поточний контроль на практичних заняттях
4	Особливості стоматологічної допомоги окремим контингентам населення (діти, вагітні, тощо).	5	Поточний контроль на практичних заняттях
5	Організація стоматологічної допомоги людям літнього віку. Паліативна та хоспісна допомога.	5	Поточний контроль на практичних заняттях
6	Соціологічні дослідження у стоматологічній практиці.	5	Поточний контроль на практичних заняттях
7	Основні вимоги до проведення анкетування.	5	Поточний контроль на практичних заняттях
8	Актуальні етичні проблеми стоматології на сучасному етапі.	5	Поточний контроль на практичних заняттях
9	Умови порушення лікарської таємниці як соціальна необхідність.	5	Поточний контроль на практичних заняттях
10	Проблема лікарської помилки.	5	Поточний контроль на практичних заняттях
11	Методи санітарно-просвітницької роботи в стоматології.	5	Поточний контроль на практичних заняттях
12	Менеджмент та лідерство в стоматології і охороні здоров'я.	5	Поточний контроль на практичних заняттях
Всього		60	

7 Індивідуальні завдання не заплановані робочим навчальним планом на навчальний рік.

8 Методи навчання

- словесні методи: лекція, бесіда, розповідь, пояснення, робота з літературою;
- наочні методи: ілюстрування, демонстрування, спостереження;
- практичні методи: ситуаційні задачі, самостійна робота, пошуково-дослідницька робота;
- інтерактивні методи: дискусія, робота в малих групах, мозковий штурм, кейс-метод, ділова гра.

9 Методи контролю

Види контролю - поточний і підсумковий.

Форма підсумкового контролю відповідно до навчального плану – залік

Критерії оцінювання: за 4-бальною шкалою. Сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих студентом у процесі навчання з кожної теми навчальної дисципліни орієнтовно оцінюється за такими критеріями:

- 5 /«відмінно» - студент бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

- 4 /«добре» - студент добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;

- 3 /«задовільно» - студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у студента невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю, припускається помилок при виконанні практичних навичок;

- 2 /«незадовільно» - студент не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

10 Поточний контроль, що має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу, проводиться шляхом усного опитування, письмового тестування та розв'язування ситуаційних завдань.

10.1. Оцінювання поточної навчальної діяльності. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (національною). При цьому враховуються усі види робіт, передбачені програмою дисципліни. Студент отримує оцінку з кожної теми для подальшої конвертації оцінок у бали за багатобальною (200-бальною) шкалою.

Самостійна робота студентів оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

11 Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

Проводиться на підставі результатів зарахування всіх робіт на практичних заняттях. Семестровий залік з дисципліни проводиться після закінчення її вивчення, до початку екзаменаційної сесії

12 Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти:

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни становить 120 балів.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за традиційною шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = \frac{CA \times 200}{5}$$

Для зручності наведено таблицю перерахунку за 200-бальною шкалою:

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються заліком

4- бальна шкала	200- бальна шкала
-----------------------	-------------------------

4-бальна шкала	200- бальна шкала
-------------------	-------------------------

4-бальна шкала	200- бальна шкала
-------------------	-------------------------

4-бальна шкала	200- бальна шкала
-------------------	-------------------------

5	200	4.45	178	3.92	157	3.37	135
4.97	199	4.42	177	3.89	156	3.35	134
4.95	198	4.4	176	3.87	155	3.32	133
4.92	197	4.37	175	3.84	154	3.3	132
4.9	196	4.35	174	3.82	153	3.27	131
4.87	195	4.32	173	3.79	152	3.25	130
4.85	194	4.3	172	3.77	151	3.22	129
4.82	193	4.27	171	3.74	150	3.2	128
4.8	192	4.24	170	3.72	149	3.17	127
4.77	191	4.22	169	3.7	148	3.15	126
4.75	190	4.19	168	3.67	147	3.12	125
4.72	189	4.17	167	3.65	146	3.1	124
4.7	188	4.14	166	3.62	145	3.07	123
4.67	187	4.12	165	3.57	143	3.02	121
4.65	186	4.09	164	3.55	142	3	120
4.62	185	4.07	163	3.52	141	Менше 3	Недостатньо
4.6	184	4.04	162	3.5	140		
4.57	183	4.02	161	3.47	139		
4.52	181	3.99	160	3.45	138		
4.5	180	3.97	159	3.42	137		
4.47	179	3.94	158	3.4	136		

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну (національну) шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Бали студентів, які навчаються за однією спеціальністю, з урахуванням кількості балів, набраних з дисципліни ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Ранжування з присвоєнням оцінок „А”, „В”, „С”, „D”, „Е” проводиться для студентів даного курсу, які навчаються за однією спеціальністю і успішно завершили вивчення дисципліни. Студенти, які одержали оцінки FX, F («2») не вносяться до списку студентів, що ранжуються. Студенти з оцінкою FX після перескладання автоматично отримують бал „Е”.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну 4-ри бальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено нижче у таблиці:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2

Оцінка ECTS у традиційну шкалу не конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала незалежні.

Об’єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою).

13 Методичне забезпечення

- Тестові питання до тем практичних занять
- Тестові питання підсумкового модульного контролю
- Перелік теоретичних питань до підсумкового модульного контролю

- Задачі для поточного контролю знань
- Задачі для підсумкового контролю знань
- Перелік завдань для самостійної роботи
- Конспекти лекцій
- Навчальний посібник для практичних занять
- Навчальний посібник для самостійної роботи студентів

14 Рекомендована література

Основна

1. Громадське здоров'я: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів. - Вид. 3 – Вінниця: «Нова книга», 2013. – 560 с.
2. Oxford Textbook of Global Public Health, 6 edition. Edited by Roges Detels, Martin Gulliford, Quarraisha Abdool Karim and Chorh Chuan Tan. – Oxford University Press, 2017. – 1728 p.
3. Medical Statistics at a Glance Text and Workbook. Aviva Petria, Caroline Sabin. – Wiley-Blackwell, 2013. – 288 p.
4. Соціальна медицина і організація охорони здоров'я (для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів України IV рівня акредитації. – К.: Книга плюс, 2010. – 328 с.

Допоміжна

1. Board Review in Preventive Medicine and Public Health. Gregory Schwaid. - ELSEVIER., 2017. – 450 p.
2. Donaldson`s Essential Public Health, Fourth Edition. Liam J. Donaldson, Paul Rutter – CRC Press, Taylor&Francis Group, 2017 – 374 p.
3. Jekel`s epidemiology, biostatistics, preventive medicine and public health. Fourth edition. David L. Katz, Joann G. Elmore, Dorothea M.G. Wild, Sean C. Lucan. – ELSEVIER., 2014. – 405 p.
4. Oxford Handbook of Public Health Practice, Fourth Edition. Charles Guest, Walter Ricciardi, Ichiro Kawachi, Iain Lang. – Oxford University Press, 2012. – 656 p.
5. Primer of Biostatistics, Seventh Edition. Stanton A. Glantz – McGraw-HillEducation, 2012. – 320 p.
6. Біостатистика. – К.: Книга плюс; 2009. – 184 с.
7. Епідеміологічні методи вивчення неінфекційних захворювань / В.М. Лехан, Ю.В. Вороненко, О.П. Максименко та ін. – Д.:АРТ-ПРЕС, 2004. – 184 с.
8. Методи соціальної медицини / під ред. О.М. Очерedyкo, О.Г. Процек. – Вінниця: Тезис, 2007. – 410 с.
9. Населення України. Демографічний щорічник. – К.: Держкомстат України. (режим доступу: www.ukrstat.gov.ua).
10. Попченко Т.П. Реформування сфери охорони здоров'я в Україні: організаційне, нормативно-правове та фінансово-економічне забезпечення. – К.: НІСД, 2012. – 96 с.
11. Посібник із соціальної медицини та організації охорони здоров'я. – К.: «Здоров'я», 2002. – 359 с.
12. Програмні тестові питання з соціальної медицини та організації охорони здоров'я. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2001. – 316 с.
13. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2016 рік / МОЗ України, ДУ «УІСД МОЗ України». – Київ, 2017. – 516 с.

15. Інформаційні ресурси

- Законодавство України. Електронний ресурс: zakon.rada.gov.ua/
- Медичне законодавство України. Електронний ресурс: <http://mozdocs.kiev.ua/>
- Статистичні дані України. Електронний ресурс: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
- Статистичні дані Львівської області. Електронний ресурс: <https://www.lv.ukrstat.gov.ua/>
- Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/>
- Українська база медико-статистичної інформації «Здоров'я для всіх»: <http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203>
- Всесвітня організація охорони здоров'я www.who.int
- Європейське регіональне бюро ВООЗ www.euro.who.int/ru/home
- Кохранівський центр доказової медицини www.cebm.net
- Кохранівська бібліотека www.cochrane.org
- Національна медична бібліотека США – MEDLINE PubMed www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed
- Канадський центр доказів в охороні здоров'я www.cche.net
- Центр контролю та профілактики захворювань www.cdc.gov
- Журнал British Medical Journal www.bmj.com
- Журнал Evidence-Based Medicine www.evidence-basedmedicine.com